

Załącznik do uchwały Nr XXXVII/247/22
Rady Miasta Wąbrzeźno
z dnia 26 stycznia 2022 r.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
Gminy Wąbrzeźno
na lata 2022 – 2032

Wąbrzeźno 2022

Spis treści

Wprowadzenie	2
I. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII	4
1. Podstawy prawne	4
2. Uwarunkowania strategiczne i programowe.....	5
3. Proces uspołeczniania.....	11
4. Słownik pojęć.....	12
II. CHARAKTERYSTYKA GMINY WĄBRZEŹNO	12
1. Położenie geograficzne	12
2, Struktura demograficzna	14
II. DIAGNOZA SPOŁECZNA GMINY WĄBRZEŹNO	16
1. Edukacja publiczna.....	16
2. Placówki sportowe i rekreacyjne	19
3. Placówki kultury	19
4. Ochrona zdrowia.....	20
5. Bezrobocie.....	22
6. Przestępczość w gminie	23
Policja	23
Straż Miejska.....	24
7. Współpraca z organizacjami pozarządowymi.....	25
8. Pomoc społeczna	27
IV. INFRASTRUKTURA POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINIE WĄBRZEŹNO	30
1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Wąbrzeźnie	30
2. Wąbrzeskie Centrum Profilaktyki, Terapii i Integracji Społecznej	32
3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	33
4. Zespół Interdyscyplinarny	34
V. PODSUMOWANIE SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE	36
1. Wnioski z diagnozy	36
2. Analiza SWOT	36
VI. Misja, cele strategiczne, kierunki działań	39
VII. SYSTEM ZARZĄDZANIA I MONITORINGU STRATEGII	44
1. Podmioty zarządzające realizacją Strategii	45
2. Instrumenty realizacji Strategii	45
3. Monitoring i ewaluacja.....	46

Wprowadzenie

Polityka społeczna oznacza racjonalną działalność państwa i innych podmiotów zmierzającą do kształtowania ogólnych warunków pracy i bytu ludności, pożądanych struktur społecznych i stosunków społeczno-kulturowych, służących efektywnemu i sprawiedliwemu zaspokojeniu potrzeb społeczeństwa. Na poziomie lokalnym jednym z podstawowych narzędzi służących jej realizacji jest strategia rozwiązywania problemów społecznych. Strategia rozwiązywania problemów społecznych to dokument przedstawiający koncepcję działań zmierzających do racjonalizacji lokalnej polityki społecznej, szczególnie w aspekcie rozpoznawania zagrożeń społecznych, ich profilaktyki i minimalizowania negatywnych skutków występujących problemów społecznych. Strategia stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych w obliczu zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania lokalnej społeczności.

Niniejsza strategia została opracowana w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Wąbrzeźnie. Powstała w procesie partycypacyjnym z uwzględnieniem interesów różnych grup społecznych. Strategia została przygotowana na lata 2022-2032. Ma umocowanie w dokumentach strategicznych z zakresu polityki społecznej przygotowanych na poziomie globalnym, europejskim, ogólnopolskim i samorządowym skąd, stosownie do potrzeb mieszkańców, przenosi priorytetowe cele i kierunki działań na poziom lokalny. Dokument umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, i stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej.

Realizacja celu jaki wynika z konieczności stworzenia strategii gmina może realizować przy wykorzystaniu posiadanej infrastruktury, poprzez jej rozbudowę, bądź wykorzystanie infrastruktury należącej do innych podmiotów w drodze porozumień. Szczególne znaczenie ma także współpraca z podmiotami niepublicznymi, w tym organizacjami pozarządowymi.

W rozwiązywaniu problemów społecznych najbardziej efektywna w perspektywie ostatnich lat jest nauka niezbędnych umiejętności do radzenia sobie z problemami. To właśnie ta metoda będzie podstawą realizacji celów strategicznych. U wielu osób następuje spiętrzenie problemów prowadzące do apatii, wycofania się, alienacji. W konsekwencji,

bardzo często pożądane staje się stworzenie profesjonalnego systemu edukacji i aktywizacji obywatelskiej ze szczególnym uwzględnieniem udziału społeczeństwa w spotkaniach integracyjno– kulturalnych.

Kolejnym obszarem projektowania działań rozwiązujących problemy społeczne jest pomoc społeczna oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Część osób, mimo pomocy w wyżej wymienionych obszarach, dalej ma problemy. Przyczyną takiego stanu są najczęściej problemy związane z nadużywaniem środków psychoaktywnych (alkohol bądź narkotyki). Wobec powyższego, uznać należy iż w polskich realiach, problemami społecznymi, jakie najczęściej i najsilniej dają o sobie znać są: alkoholizm, narkomania, nikotynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, bezradność opiekuńczo-wychowawcza oraz wykluczenie społeczne. Problemy te wymagają różnego rodzaju działań oraz indywidualnego podejścia. Nie sposób jednak nie dostrzec, że część z nich może się wzajemnie przenikać i łączyć (i w rzeczywistości tak niestety jest). Priorytetem jest oczywiście przeciwdziałanie tego rodzaju zagrożeniom, ale także podejmowanie działań prowadzących do ograniczania tych problemów w miejscach gdzie one już występują.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w środowisku lokalnym powinna zatem zajmować się działaniem w obszarach: – edukacja publiczna, kultura, samoorganizacja społeczności lokalnej – pomoc społeczna, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, pomoc osobom niepełnosprawnym i starszym – profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii.

Osoba lub rodzina „z problemami”, której udzielono pomocy w tych obszarach, będzie bardziej zmotywowana do aktywności w życiu społecznym z adekwatnym poczuciem wartości, mająca świadomość współodpowiedzialności za rozwiązywanie problemów, które spotkała. Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego. W ogólnym rozumieniu oznacza sposób osiągania wyznaczonych celów poprzez sterowanie procesem rozwoju, integracji, polityki społecznej. Istotą strategii jest zatem dochodzenie do porozumienia społecznego, minimalizując sytuacje konfliktowe. Jest to formuła kształtowania strategii elastycznych, otwartych i dynamicznych wobec przyszłości. Reasumując, można stwierdzić, że strategia stanowi instrument umożliwiający podejmowanie decyzji zarówno w najbliższym okresie, jak i w odległej perspektywie. Zasady realizacji polityki długofalowej określają cele strategiczne i zadania związane z ich realizacją, działania i decyzje zarówno w najbliższym okresie, jak i decyzje w dalszym okresie powinny być podejmowane na

podstawie niniejszej strategii. Trzeba jednak zaznaczyć, że strategia jest dokumentem „żywym” co wynika ze zmienności oraz stopnia nasilenia poszczególnych problemów społecznych.

W Niniejszej Strategii wykorzystano materiały zawarte w „Diagnozie Problemów Społecznych na terenie Miasta Wąbrzeźno” raportu z badań realizowanych w 2019 r. przeprowadzonych przez Oficynę Profilaktyczną, na zlecenie Wąbrzeskiego Centrum Profilaktyki, Terapii i Integracji Społecznej

I. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII

1. Podstawy prawne

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wąbrzeźno na lata 2022-2030 wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”. Do aktów prawnych regulujących treść strategii oraz wpływających na jej realizację należą również m.in.:

- ♣ ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ♣ ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ♣ ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ♣ ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- ♣ ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ♣ ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ♣ ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ♣ ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ♣ ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
- ♣ ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ♣ ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,

- ♣ ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- ♣ ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych,
- ♣ ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej,
- ♣ ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,
- ♣ ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych,
- ♣ ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego,
- ♣ ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych,
- ♣ ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,
- ♣ ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- ♣ ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ♣ ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
- ♣ ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe.

2. Uwarunkowania strategiczne i programowe

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wąbrzeźno na lata 2022-2032 pozostaje w zgodności z dokumentami strategicznymi i programowymi, które opracowano na szczeblu globalnym, europejskim, krajowym i samorządowym.

Należą do nich:

- ♣ Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030,
- ♣ Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju,
- ♣ Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności,
- ♣ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- ♣ Założenia do Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027,
- ♣ Wojewódzka Strategia w zakresie Polityki Społecznej – w opracowaniu,
- ♣ Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wąbrzeskim – na lata 2021-2030 .
- ♣ Strategia Rozwoju Miasta Wąbrzeźno na lata 2011-2030.

Przekształcamy nasz świat: Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju jest przyjętym przez Organizację Narodów Zjednoczonych programem działań, definiującym model zrównoważonego rozwoju na poziomie globalnym. Zgodnie z Agendą 2030 współczesny wysiłek modernizacyjny powinien koncentrować się na wyeliminowaniu ubóstwa we wszystkich jego przejawach przy równoczesnej realizacji szeregu celów gospodarczych, społecznych i środowiskowych. Dokument obejmuje 17 celów zrównoważonego rozwoju oraz powiązanych z nimi 169 zadań. Cele te są następujące: 1. wyeliminować ubóstwo we wszystkich jego formach na całym świecie, 2. Wyeliminować głód, osiągnąć bezpieczeństwo żywnościowe i lepsze odżywianie oraz promować zrównoważone rolnictwo, 3. Zapewnić wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowe życie oraz promować dobrobyt, 4. Zapewnić wszystkim edukację wysokiej jakości oraz promować uczenie się przez całe życie, 5. Osiągnąć równość płci oraz wzmocnić pozycję kobiet i dziewcząt, 6. Zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi, 7. Zapewnić wszystkim dostęp do stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie, 8. Promować stabilny, zrównoważony i inkluzywny wzrost gospodarczy, pełne i produktywnie zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi, 9. Budować stabilną infrastrukturę, promować zrównoważone uprzemysłowienie oraz wspierać innowacyjność, 10. Zmniejszyć nierówności w krajach i między krajami, 11. Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu, 12. Zapewnić wzorce zrównoważonej konsumpcji i produkcji, 13. Podjąć pilne działania w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom, 14. Chronić oceany, morza i zasoby morskie oraz wykorzystywać je w sposób zrównoważony, 15. Chronić, przywrócić oraz promować zrównoważone użytkowanie ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczać pustynnienie, powstrzymać i odwracać proces degradacji gleby oraz powstrzymać utratę różnorodności biologicznej, 16. Promować pokojowe i inkluzywne społeczeństwa, zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wymiaru sprawiedliwości oraz budować na wszystkich szczeblach skuteczne i odpowiedzialne instytucje, sprzyjające włączeniu społecznemu, 17. Wzmocnić środki wdrażania i ożywić globalne partnerstwo na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Polska perspektywa działań na rzecz Agendy 2030 została sformułowana w **Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju**, która stanowi instrument elastycznego zarządzania

głównymi procesami rozwojowymi kraju, wskazując cele i niezbędne działania, instrumenty realizacyjne i kluczowe projekty zapewniające jej wdrożenie.

Dokument ustala także system koordynacji, wyznaczając role poszczególnym podmiotom publicznym oraz sposoby współpracy ze światem biznesu, nauki i społeczeństwem. Strategia przedstawia nowy model rozwoju, tj. rozwój odpowiedzialny, czyli taki, który budując siłę konkurencyjną z wykorzystaniem nowych czynników wzrostu, zapewnia udział i korzyści wszystkim grupom społecznym zamieszkującym różne miejsca naszego kraju. Jednocześnie w nowym modelu potrzeby obecnego pokolenia będą realizowane bez umniejszania szans przyszłych pokoleń.

Głównym celem wszystkich działań i przedsięwzięć przewidzianych w dokumencie jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. Oczekiwanym efektem realizacji strategii będzie zwiększenie zamożności Polaków oraz zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności jest dokumentem określającym główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju, obejmującym okres co najmniej 15 lat.

Celem głównym dokumentu Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności jest poprawa jakości życia Polaków. Osiągnięcie tego celu uzależniono od podjęcia działań w trzech obszarach strategicznych: konkurencyjności i innowacyjności (modernizacji), równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski (dyfuzji) oraz efektywności i sprawności państwa. W każdym z tych obszarów strategicznych zostały określone strategiczne cele rozwojowe, które uzupełniono sprecyzowanymi kierunkami interwencji.

Do celów rozwojowych zaliczono następujące cele: 1. Wspieranie prorozwojowej alokacji zasobów w gospodarce, stworzenie warunków dla wzrostu oszczędności oraz podaży pracy i innowacji, 2. Zmniejszenie długu publicznego i kontrola deficytu w cyklu koniunkturalnym, 3. Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki, 4. Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki, 5. Stworzenie Polski Cyfrowej, 6. Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”, 7. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i

poprawa stanu środowiska, 8. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych, 9. Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego, 10. Stworzenie sprawnego państwa jako modelu działania administracji publicznej, 11. Wzrost społecznego kapitału rozwoju.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 roku, w którym odzwierciedlenie znajdują określone w filarze „rozwój społecznie i terytorialnie zrównoważony” postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju.

Strategia jest punktem odniesienia dla Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027, będąc zbiorem wspólnych wartości, zasad współpracy rządu i samorządów oraz partnerów społeczno-gospodarczych na rzecz rozwoju kraju i województw.

Dokument określa systemowe ramy prowadzenia polityki regionalnej, zarówno przez rząd wobec regionów, jak i wewnątrzregionalne. Kładzie nacisk na zrównoważony rozwój całego kraju, czyli zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych obszarów, głównie miejskich i wiejskich.

W strategii przewidziano skuteczniejszą identyfikację potrzeb rozwojowych wszystkich obszarów kraju, a także efektywniejsze rozpoznanie zasobów jakimi dysponują, wskazanie wyzwań i barier rozwojowych. Takie podejście ma się przełożyć na lepsze dopasowanie narzędzi interwencji (np. programów) do możliwości i potencjałów rozwojowych poszczególnych obszarów kraju.

Jednym z celów dokumentu jest zapewnienie większej spójności rozwojowej Polski przez wsparcie obszarów słabszych gospodarczo; wskazano w nim obszary strategicznej interwencji, które otrzymają szczególne wsparcie (tj. obszary zagrożone trwałą marginalizacją, miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, Śląsk i tereny Polski wschodniej). Strategia wspiera konkurencyjność regionów i zakłada kontynuację działań zmierzających do podniesienia jakości kapitału ludzkiego i społecznego oraz rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności. Istotny nacisk położono w niej również na rozwijanie kompetencji administracji publicznej w zakresie prowadzenia skutecznej polityki rozwoju, w szczególności na terenach o niskim potencjale rozwojowym, a zwłaszcza wspierania powiązań pomiędzy lokalnym i regionalnym sektorem publicznym a światem biznesu i nauki. W tym kontekście zakładając zwiększenie roli i odpowiedzialności samorządów lokalnych jako podmiotów

decydujących o polityce rozwoju w skali lokalnej, stworzono w dokumencie warunki do większego angażowania się samorządów gminnych i powiatowych w realizację wspólnych projektów i we współpracę ponad granicami administracyjnymi.

Założenia do Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027 są elementem prac nad Umową Partnerstwa oraz krajowych i regionalnych programów operacyjnych dla interwencji finansowanych przez Europejskie Fundusze Inwestycyjne i Strukturalne w latach 2021-2027.

Dokument zawiera m.in. wyzwania i cele rozwojowe kraju, w tym diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej Polski, cele rozwojowe kraju w perspektywie do roku 2030, opis podejścia terytorialnego oraz matrycę potrzeb na lata 2021-2027 oraz uzasadnienie wyboru realizacji 5 celów Polityki Spójności na lata 2021-2027: 1. Bardziej inteligentna Europa, 2. Bardziej przyjazna dla środowiska niskomisyjna Europa, 3. Lepiej połączona Europa, 4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, 5. Europa bliżej obywateli). Dokument obejmuje również opis warunków podstawowych, których spełnienie determinuje możliwość uruchomienia środków w poszczególnych celach polityki w kolejnej perspektywie, opis mechanizmów koordynacji i komplementarności polityki spójności z innymi politykami Unii Europejskiej, tj. Wspólną Polityką Rolną i Wspólną Polityką Rybołówstwa oraz instrumentami finansowanymi z Unii Europejskiej, tj. programami zarządzanymi centralnie przez Komisję Europejską, zarys finansowania programów operacyjnych w ramach Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027, katalog programów operacyjnych w Polsce w latach 2021-2027 oraz opis systemu instytucjonalnego służącego realizacji Umowy Partnerstwa.

W latach 2021-2027 w ramach Polityki Spójności możliwe będzie finansowanie przedsięwzięć ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego + i Funduszu Spójności. Proponowane **programy operacyjne** obejmują: program operacyjny w zakresie infrastruktury transportu, energetyki i środowiska, zdrowia, kultury, nauki i edukacji oraz spraw społecznych, program(-y) operacyjny(-ne) w zakresie badań, rozwoju oraz innowacyjności oraz rozwoju cyfrowego, program operacyjny w zakresie rozwoju kapitału ludzkiego, program operacyjny w zakresie województw wschodniej Polski, program operacyjny w zakresie wspierania regionów z deficytem/obszarów słabszych gospodarczo, program operacyjny Pomoc Techniczna oraz 16 regionalnych programów operacyjnych.

W okresie programowania 2021-2027 zaproponowano również nowe rozwiązanie w postaci Funduszu Sprawiedliwej Transformacji, którego zadaniem ma być wspieranie działań

na rzecz ograniczenia negatywnych skutków społecznych, gospodarczych i środowiskowych związanych z odejściem od węgla i zaadoptowanie się do nowych warunków

Wojewódzka Strategia w zakresie Polityki Społecznej – w opracowaniu.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wąbrzeskim – dokument, powstały w 2021 roku precyzuje cele powiatu w następujących kierunkach:

Wyrównywanie szans osób z niepełnosprawnością

1. Podniesienie i rozwijanie świadomości społecznej w zakresie potrzeb i praw osób z niepełnosprawnością oraz instytucji działających na rzecz osób z niepełnosprawnością.
2. Zapewnienie zwiększonego dostępu osób z niepełnosprawnością do udziału w życiu społecznym, rehabilitacji i edukacji.
3. Integracja i aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnością.

Tworzenie warunków do rozwoju systemu pieczy zastępczej

1. Organizacja kompleksowego systemu rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.
2. Zapewnienie wsparcia i pomocy rodzinom, rodzinnym i instytucjonalnym formom pieczy zastępczej w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Podejmowanie działań zmierzających do zwiększenia aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców Powiatu Wąbrzeskiego

1. Promocja zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacja zawodowa.
2. Zwiększenie dostępności usług aktywizacji społecznej i zawodowej dla osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

Rozwój działań zmierzających do przeciwdziałania przemocy w rodzinie

1. Tworzenie powiatowego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie.

Budowanie partnerstwa Powiatu Wąbrzeskiego z organizacjami pozarządowymi

1. Poprawa jakości życia mieszkańców.
2. Zwiększanie wpływu sektora obywatelskiego na kreowanie polityki społecznej.

Strategia Rozwoju Miasta Wąbrzeźno na lata 2011-2030 jest podstawowym dokumentem strategicznym wyznaczającym kierunki rozwoju gminy. W oparciu o diagnozę stanu gminy, określono kierunki rozwoju gminy, formułując cele strategiczne i programy operacyjne.

Do działań istotnych z punktu widzenia niniejszego dokumentu zaliczono:

1. Stworzenie sprzyjających warunków do rozwoju bazy ekonomicznej miasta poprzez Modernizację targowiska miejskiego oraz zagospodarowanie Infrastruktury Góry Zamkowej
2. Poprawę warunków życia poprzez rozwój podstawowej infrastruktury i odpowiednie planowanie przestrzenne poprzez budowę dróg, chodników, parkingów na terenie miasta; infrastruktury kanalizacyjnej w enklawach miasta; sieci oświetlenia ulicznego; ścieżek rowerowych;
3. Polepszenie jakości kapitału ludzkiego poprzez: Budowę kompleksu sportowo-rekreacyjnego w ramach programu „Moje boisko Orlik 2012; Budownictwo socjalne; Utworzenie Światłowodowej sieci szerokopasmowego INTERNETU na terenie miasta Wąbrzeźno; Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu- kompleksowy system wsparcia; Modernizacja lub budowę bazy lokalowej Miejskiej Powiatowej Biblioteki Publicznej

3. Proces uspołeczniania

Uspołecznienie procesu planowania strategicznego jest wymogiem Unii Europejskiej i wiąże się w praktyce z zastosowaniem w procesie planowania co najmniej dwóch z czterech niżej podanych zasad polityki strukturalnej Unii Europejskiej:

- **programowanie** – obowiązek tworzenia długookresowych strategii i planów rozwoju na poziomie narodowym, wojewódzkim i wszędzie tam, gdzie jest to uzasadnione potrzebami lokalnymi – także na poziomie gmin i powiatów,
- **subsydiarność** – jasne określenie kompetencji władzy wykonawczej różnych szczebli i upoważnienie (na mocy stosowanych aktów prawnych) samorządów do programowania i realizacji polityki społecznej regionu,
- **partnerstwo** – statutowy obowiązek konsultowania polityki społecznej z partnerami społecznymi na każdym poziomie programowania polityki społecznej.
- **koncentracja** – wybór i ustalenie hierarchii priorytetów w ramach programów operacyjnych i systematyczne zwiększanie przydziału środków na te działania w obszarach, na których koncentrują się problemy społeczne i ekonomiczne.

W niniejszej Strategii zostały uwzględnione wszystkie 4 zasady

4. Słownik pojęć

- **WIZJA** - dokąd zmierzamy, kim chcemy się stać, w imię jakich wartości działamy,
- **MISJA** – sens naszego istnienia i działania,
- **PRIORYTETY** – najważniejsze cele, pierwszoplanowa sprawa (zgodnie z nomenklaturą Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego),
- **CELE (KIERUNKI STRATEGICZNE)** – opisują pożądane zmiany struktury powiązań i jakości w podsystemach rozwoju,
- **ZADANIA** – upodmiotowiony harmonogram działań (programów, czasów)

II. CHARAKTERYSTYKA GMINY WĄBRZEŻNO

1. Położenie geograficzne

Wąbrzeźno leży na obszarze Pojezierza Chełmińskiego (określanego także mianem Wysoczyzny Chełmińskiej), którego granice wytyczają doliny Wisły, środkowej Drwęcy oraz Osy i Lutryny. Położenie Wąbrzeźna waha się od 100 do 110 m n.p.m. Deniwelacje terenu są niewielkie. Różnica wysokości pomiędzy najniższym punktem nad Strugą Wąbrzeską a najwyższym .znajdującym się w okolicy Plebanki wynosi 22,5 m.

Obszar gminy pod względem krajobrazowym zalicza się do regionu określanego mianem Pagórków Wąbrzeskich.

Wąbrzeźno leży w zlewni trzech dopływów Wisły: Drwęcy, Osy i Strugi Toruńskiej. Występują to typowe dla Pojezierza Chełmińskiego jeziora rynnowe: Frydek, Sitno i Zamkowe zasilane wodami Strugi Wąbrzeskiej i innych drobnych cieków oraz wód podziemnych.

Klimat Wąbrzeźna ma cechy właściwe dla całego Pojezierza Chełmińskiego. Ze względu ma urodzajne gleby Wąbrzeźno zostało w swej historii odlesione. Stąd rolniczy charakter krajobrazu. ¹

¹ W. Wysota, *Środowisko fizycznogeograficzne Wąbrzeźna i okolic*, [w:] *Historia Wąbrzeźna*, t.I, red. K.Mikulski przy współud. A.Czarneckiego, Wąbrzeźno 2005, s. 31, 34.

Gmina Miasto Wąbrzeźno położona jest w centrum powiatu, co ułatwia dostęp mieszkańców powiatu do usług i instytucji znajdujących się w stolicy powiatu. Jest siedziba powiatu wąbrzeskiego, gminy wiejskiej Ryńsk i gminy miejskiej Wąbrzeźno.

Ryc. . Powiat wąbrzeski na tle województwa kujawsko-pomorskiego

Ryc. . Położenie Wąbrzeźna w powiecie wąbrzeskim (źródło: www.wikipedia.org)

Ryc. Granice administracyjne Miasta Wąbrzeźno (za serwisem OnGeo.pl)

2, Struktura demograficzna

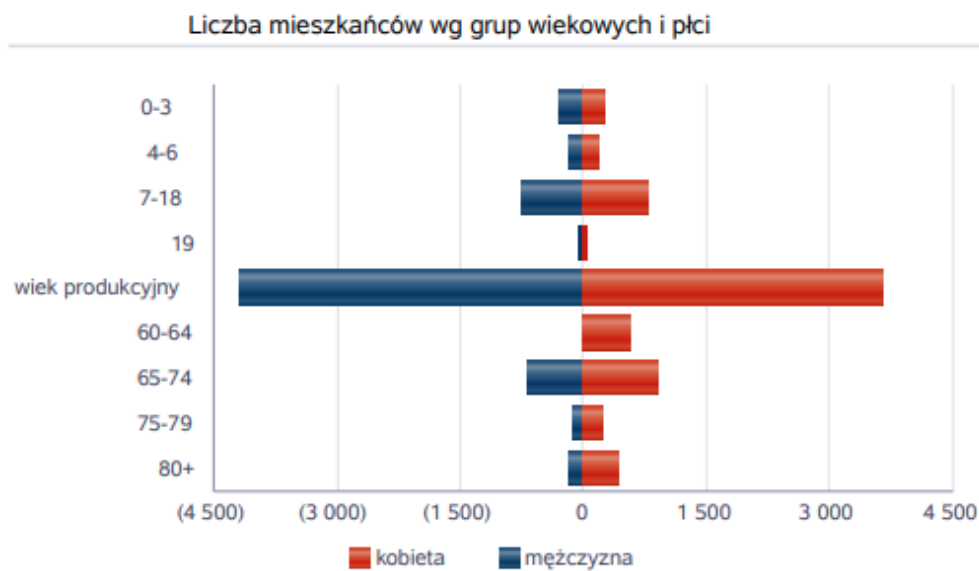
Według danych ewidencji ludności Urzędu Miasta Wąbrzeźna na dzień 31 grudnia 2020 r. liczba ludności miasta Wąbrzeźna wynosiła 12639 osób, z czego 6644 (52,6%) stanowiły kobiety, a 5995 (47,4 %) mężczyźni. Liczba ludności gminy stanowi 38% ludności powiatu, 0,63% ludności województwa. Struktura ludności przedstawiała się następująco: osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 2191 (17%), osoby w wieku produkcyjnym 7408 (59%), a w wieku poprodukcyjnym 3039 (24%). W latach 2019-2020 liczba ludności spadła o 1,9%.

Gęstość zaludnienia w gminie miejskiej Wąbrzeźno wynosi 1595 osób/km².

Tab. Liczba mieszkańców wg grup wiekowych i płci (źródło własne: Ocena zasobów pomocy społecznej za 2020 rok)

Grupa wiekowa	Liczba mieszkańców wg. grup wiekowych i płci	
	Mężczyźni	Kobiety
0-3	289	248
4-6	186	177
7-18	765	772
19	70	64

Wiek produkcyjny	4190	3648
60-64		564
65-74	672	900
75-79	135	238
80+	180	420

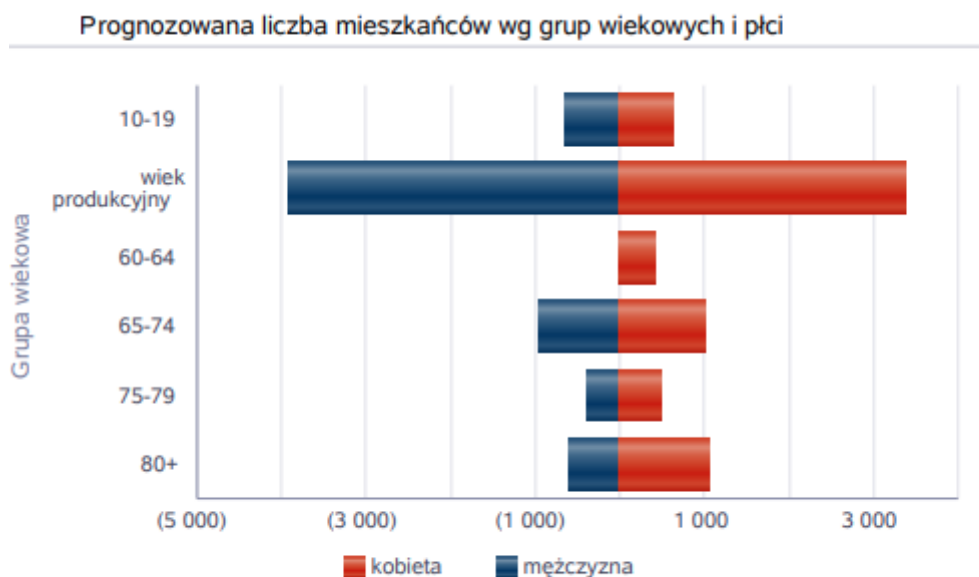

Należy zauważyć, że liczba mieszkańców zgodnie ze złożonymi deklaracjami w sprawie odbioru odpadów komunalnych na terenie miasta Wąbrzeźna na dzień 31 grudnia 2020 r. wynosiła 11.311 osób.

*Tab. Prognozowana liczba mieszkańców wg grup wiekowych i płci w perspektywie 10 lat
(źródło własne: Ocena zasobów pomocy społecznej za 2020 rok)*

Grupa wiekowa	Liczba mieszkańców wg. grup wiekowych i płci	
	Mężczyźni	Kobiety
10-19	646	628
Wiek produkcyjny	3916	3386
60-64		432
65-74	938	1027

75-79	387	491
80+	600	1067

II. DIAGNOZA SPOŁECZNA GMINY WĄBRZEŹNO

1. Edukacja publiczna

Na terenie miasta Wąbrzeźno znajdują się następujące placówki oświatowe:

- 1) Przedszkole Miejskie „Bajka” w Wąbrzeźnie, ul. Żeromskiego 11, Filia nr 1 ul. Tysiąclecia 2, uczęszcza 191 dzieci, w tym 1 z orzeczeniem o niepełnosprawności, zatrudnia 16 nauczycieli, w tym 1 logopedę oraz 1 psychologa i 18 pracowników obsługi. Prowadzona jest edukacja przedszkolna. Przedszkole realizuje program wychowania przedszkolnego, program wychowawczo-profilaktyczny dla dzieci w wieku przedszkolnym.
- 2) Szkoła Podstawowa nr 2 im. Jana Pawła II w Wąbrzeźnie, ul. Wolności 30, kształci 729 uczniów, w tym 19 uczniów z niepełnosprawnością oraz 3 wymagających wczesnego wspomaganie rozwoju, zatrudnionych jest 70 nauczycieli oraz 36 pracowników obsługi. Prowadzona jest edukacja na poziomie przedszkolnym oraz podstawowym. W szkole realizowane są programy: Unplugged, Przyjaciele Zippiego.

3) Szkoła Podstawowa nr 3 im. E. Wojnowskiego w Wąbrzeźnie, ul. Tysiąclecia 1, kształci 579 uczniów wraz z oddziałami „0”, w tym 6 z niepełnosprawnością. W szkole zatrudnionych jest 54 nauczycieli, 2 pedagogów, 1 logopeda, 1 psycholog i 17 pracowników obsługi. Prowadzone są zajęcia rewalidacyjne, zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, zajęcia logopedyczne, zajęcia z psychologiem oraz pedagogiem, zajęcia rozwijające kompetencje społeczno-emocjonalne. Szkoła realizuje program wychowawczo-profilaktyczny..

4) Przedszkole terapeutyczne Jedno Słońce: przyjmuje dzieci od 2,5 do 8 lat posiadających orzeczenie o kształceniu specjalnym, opinie o wczesnym wspomaganie rozwoju dziecka, mieszkające na terenie Powiatu Wąbrzeskiego. Placówka oferuje bezpłatny pobyt, zajęcia programowe, terapię psychologiczną, logopedyczną, pedagogiczną, Terapię Integracji Sensorycznej, logorytmikę, terapię polisensoryczną, bajkoterapię, terapię ręki, Trening Umiejętności Społecznych, sensoplastykę. Do przedszkola uczęszcza 14 dzieci, zatrudnionych jest 7 osób, w tym osoba kierująca placówką, specjaliści, wychowawcy, pracownicy obsługi.

5) Zespół Szkół w Wąbrzeźnie, ul. Żeromskiego 6, kształci 714 uczniów, zatrudnia 40 nauczycieli i 23 pracowników obsługi. Kierunki kształcenia:

5 – *letnie Technikum*: uczniowie po ukończeniu technikum zdają maturę, otrzymują świadectwo maturalne i mogą dalej uczyć się na wyższych uczelniach oraz w czasie nauki przystępują do egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie i otrzymują dyplom technika.

Oferta kierunków kształcenia:

- 1) technik mechanik;
- 2) technik logistyk;
- 3) technik mechatronik;
- 4) technik hotelarstwa;
- 5) technik organizacji turystyki;
- 6) technik ekonomista;
- 7) technik handlowiec;
- 8) technik inżynierii sanitarnej;
- 9) technik informatyk;
- 10) technik informatyk – informatyka w wojsku;

- 11) technik ochrony środowiska;
- 12) technik architektury krajobrazu;
- 13) technik żywienia i usług gastronomicznych.

3 – letnia Branżowa Szkoła I Stopnia: uczniowie w Branżowej Szkole I Stopnia, mogą kształcić się w każdym zawodzie, o ile znajdą pracodawcę, u którego będą mogli odbywać zajęcia praktyczne (umowa o pracę, wynagrodzenie). Po skończeniu nauki zdają egzamin zawodowy w klasie 3.

Zawody:

- 1) operator obrabiarek skrawających;
- 2) mechanik - monter maszyn i urządzeń;
- 3) fryzjer;
- 4) sprzedawca;
- 5) klasy wielozawodowe, np. operator maszyn i urządzeń do przetwórstwa tworzyw sztucznych, cukiernik, kucharz, stolarz, piekarz, lakiernik pojazdów samochodowych, elektryk, mechanik pojazdów samochodowych, elektromonter, krawiec, fryzjer i inne;
- 6) klasy integracyjne wielozawodowe.

Liceum ogólnokształcące o ukierunkowaniu służby mundurowe.

Branżowa Szkoła II Stopnia: uczniowie mogą kontynuować kształcenie w zawodach, które realizowali w Branżowej Szkole I Stopnia.

Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych.

- 6) Zespół Szkół Ogólnokształcących w Wąbrzeźnie, ul. Wolności 35, kształci 233 uczniów, zatrudnia 25 nauczycieli i 6 pracowników obsługi. Kształcenie ogólne – liceum ogólnokształcące.
- 7) Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Wąbrzeźnie, ul. Wolności 35, zatrudnia 8 nauczycieli, 3 pedagogów, 3 psychologów, 2 logopedów oraz 2 pracowników administracji - lekarza konsultanta i starszego referenta oraz 1 pracownika obsługi.. Poradnia jest placówką usługową i ogólnodostępną, realizuje zadania poprzez diagnozowanie, terapię i poradnictwo psychologiczno-pedagogiczne, logopedyczne, doradztwo zawodowe.

2. Placówki sportowe i rekreacyjne

- 1) Stadion Miejski im. Jana Wesołowskiego w Wąbrzeźnie, ul. Tysiąclecia 3, 87-200 Wąbrzeźno. Na stadionie odbywają się imprezy plenerowe oraz mecze piłkarskie. Stadion miejski spełnia wymogi do przeprowadzania imprez masowych. Na obiekcie znajduje się pełnowymiarowe boisko piłkarskie, na którym odbywają się głównie mecze drużyny.
- 2) Pływalnia Miejska im. Pawła Bączyńskiego, mieszcząca się przy ul. Matejki 2a w Wąbrzeźnie jest częścią kompleksu budynków. W budynku pływalni mieści się hala basenowa z dwoma nieckami: sportowa i rekreacyjna wraz z zjeżdżalnią, kaskada i biczem wodnym. Zakres działania: organizacja zajęć sportowych w niecce sportowej, nauki pływania w niecce sportowej i rekreacyjnej, sauna sucha, Aqua-aerobik, terapia wodna..
- 3) Kompleks boisk „Orlik” służy do celów wypoczynkowych, rekreacyjnych, prowadzenia rozgrywek sportowych oraz dla rozwoju sportu dziecięcego i młodzieżowego. Jest to obiekt użyteczności społecznej przeznaczony dla społeczności lokalnej.
- 4) Kompleks wypoczynkowy na Podzamczu, na którym znajduje się plac zabaw dla dzieci, plac rehabilitacyjno-wypoczynkowy, skate-park, boisko do koszykówki, miasteczko drogowe wraz z grami planszowymi, plac grillowy, klatka Combo OCR, tyrolka, stoły do gry w piłkarzyki i w tenisa, pole do minigolfa, trampoliny.

3. Placówki kultury

- 1) Wąbrzeski Dom Kultury, ul. Wolności 47, 87-200 Wąbrzeźno, zakres działania – edukacja kulturalna i wychowanie przez sztukę; rozpoznawanie, rozbudzanie i zaspokajanie potrzeb kulturalnych; tworzenie warunków do rozwoju oraz wspierania amatorskiego ruchu artystycznego; tworzenie warunków dla podtrzymywania tradycji folklorystycznych, w tym rękodzieła ludowego i artystycznego; współpraca, w tym również międzynarodowa, z placówkami oświatowymi, instytucjami i stowarzyszeniami kulturalnymi oraz organizacjami pozarządowymi w dziedzinie kultury i sztuki; rozwijanie kultury artystycznej i filmowej przez upowszechnianie sztuki profesjonalnej, a także dzieł krajowej i światowej kinematografii; organizowanie wystaw, konkursów, koncertów, imprez plenerowych, przeglądów, festiwali oraz innych cyklicznych imprez artystycznych, ze szczególnym uwzględnieniem tradycji kultury lokalnej; prowadzenie działalności oświatowej oraz organizowanie wszelkiego

rodzaju kursów specjalistycznych i szkoleń, prowadzenie różnorodnych form wypoczynku dla dzieci i młodzieży, prowadzenie działalności informacyjnej i wydawniczej, prowadzenie działalności turystyczno-rekreacyjnej, w tym Miejskiego Punktu Informacji. Wąbrzeski Dom Kultury administruje Amfiteatrem mieszczącym się na Podzamczu. Amfiteatr to miejsce letnich spotkań mieszkańców i turystów. W okresie wakacyjnym odbywają się tam różnego rodzaju lokalne imprezy, koncerty. Wąbrzeski Dom Kultury realizuje następujące działania m.in.: zajęcia dla dzieci i młodzieży w ramach wakacji i ferii szkolnych, prowadzenie kół zainteresowań (orkiestra dęta, taniec, warsztaty plastyczne, koło szachowe, klub seniora, Uniwersytet Trzeciego Wieku, warsztaty fotograficzne), wystawy regionalnych twórców oraz hobbystów, plenery malarskie i rzeźbiarskie, konkursy plastyczne, koło tańca nowoczesnego, baletu, muzyczne, kiermasze świąteczne, projekcje filmowe.

- 2) Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna im. Witalisa Szlachcickowskiego, ul. Matejki 11B, 87-200 Wąbrzeźno, zakres działania - zadania czytelnicze i kulturalne na rzecz mieszkańców Wąbrzeźna i Powiatu Wąbrzeskiego. Realizowane programy m.in.: „Akademia Orange dla Bibliotek”, program Biblioteki Narodowej „Zakup nowości wydawniczych dla bibliotek”, dyskusyjne kluby książki, projekt „Wyprawy literackie”, projekt infrastruktura dla bibliotek, projekt darmowy dostęp do Legimi, projekt wspierający osoby z dysfunkcją wzroku „Czytając plus”, kampania społeczna „Mała książka – Wielki Człowiek”. Placówka jest organizatorem wielu spotkań autorskich, konkursów i warsztatów dla osób z niepełnosprawnością, zajęć dla dzieci. Promuje lokalnych twórców i ich publikacje, edukację regionalną różnych grup społecznych, wystawy, konkursy regionalne.

4.Ochrona zdrowia

Na terenie Gminy Miasto Wąbrzeźno, według stanu na 31 grudnia 2020 r., zarejestrowanych było 16 podmiotów wykonujących działalność leczniczą (*źródło: Rejestr Podmiotów Wykonujących Działalność Leczniczą*).

Stacjonarne i całodobowe świadczenie zdrowotne dla pacjentów:

- wymagających hospitalizacji zapewniał Nowy Szpital w Wąbrzeźnie Sp. z o.o., ul. Wolności 27, który dysponował 105 łózkami dla pacjentów,
- niewymagających hospitalizacji udzielało Hospicjum Domowe w Wąbrzeźnie przy ul. Niedziałkowskiego 30, Filia Hospicjum „Światło” w Toruniu.

Działalność lecznicza prowadzona była również w formie ambulatoryjnej. W gminie w 2020 r., poza wymienionym powyżej Hospicjum Domowym, funkcjonowały następujące podmioty ambulatoryjnej opieki zdrowotnej:

- 1) Neuca Med. Sp. z o.o., ul. Niedziałkowskiego 5, 87-200 Wąbrzeźno,
- 2) NZOZ „Nowy Szpital” w Wąbrzeźnie, ul. Wolności 27, 87-200 Wąbrzeźno,
- 3) NZOZ Przychodnia lekarska „Amicus”, ul. Grudziądzka 58, 87-200 Wąbrzeźno,
- 4) NZOZ Zespół lekarski „Medicus”, ul. Generała Pruszyńskiego 10, 87-200 Wąbrzeźno,
- 5) Przychodnia KEMED, ul. Matejki 20C, 87-200 Wąbrzeźno,
- 6) NZOZ Przychodnia Specjalistyczna REMEDIUM, ul. Matejki 2a, 87-200 Wąbrzeźno.

Zgodnie z art. 11 ustawy z 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 295 z późn. zm.) działalność lecznicza w rodzaju ambulatoryjne świadczenia zdrowotne może obejmować także udzielanie świadczeń zdrowotnych, które obejmują swoim zakresem badania diagnostyczne wykonywane w celu rozpoznania stanu zdrowia i ustalenia dalszego postępowania leczniczego. W związku z powyższym podmiotami świadczącymi takie działania na terenie gminy były:

- 1) Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna, ul. 1 Maja 46,
 - 2) VITALABO Laboratoria Medyczne Sp. z o.o., ul. Wolności 49a oraz Wolności 27,
- Do kolejnych podmiotów leczniczych na terenie gminy zaliczyć można:
- 3) Tomasz Tomaszewski, Prywatna Praktyka Lekarska, ul. 750-lecia Wąbrzeźna 3,
 - 4) Centrum Medyczne Mariodent Mariola Swarcewicz – ul. Grudziądzka 25b,
 - 5) Centrum Rehabilitacji Anna Bytnar, ul. Ojca Bernarda 7B,
 - 6) DENTICA Urszula Wilamowska-Otręba, ul. Partyzanta 22,
 - 7) "Sweet Dent" Gabinet Stomatologiczny Robert Broniecki, ul. Generała Hallera 15a/21.

W gminie na początku 2020 r. funkcjonowało 9 aptek, a na koniec 2020 r. - 7.

Na terenie gminy zrealizowano następujące programy zdrowotne:

„Program Wykrywania Zakażeń WZW B i C w Województwie Kujawsko – Pomorskim”, który polegał na przeprowadzeniu badań diagnostycznych krwi w kierunku HBsAg oraz badań diagnostycznych krwi na obecność przeciwciał anty-HCV. Całkowity koszt programu wyniósł 3.000,00 zł (1.500,00 zł płatne ze środków Województwa Kujawsko – Pomorskiego i 1.500,00 zł – płatne ze środków Gminy Miasto Wąbrzeźno). W ramach programu przebadano 100 mieszkańców naszej gminy;

Ogólnopolski Program Profilaktyki Czerniaka – organizatorem programu był Narodowy Instytut Onkologii im. Marii Curie-Skłodowskiej Państwowy Instytut Badawczy w Warszawie. Udział w programie wzięli uczniowie klas VII i VIII Szkoły Podstawowej nr 2 im. Jana Pawła II oraz Szkoły Podstawowej nr 3 im. Edmunda Wojnowskiego. W placówkach zorganizowano zajęcia, podczas których uczniowie zostali zapoznani z profilaktyką czerniaka. Udział w programie był bezpłatny.

5. Bezrobocie

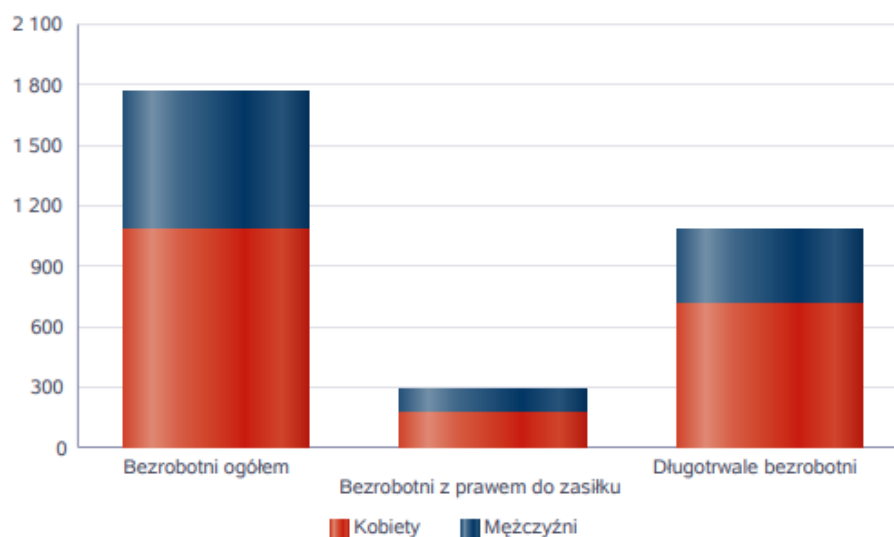
Stopa bezrobocia w Powiecie Wąbrzeskim, w którego skład wchodzi Gmina Miasto Wąbrzeźno, liczona w stosunku do liczby ludności aktywnej zawodowo wyniosła

- w grudniu 2020 r. 13,2%, co plasowało powiat na 16 miejscu w Województwie Kujawsko-Pomorskim – 8,9%, w kraju – 6,2%;
- w grudniu 2019 r. 11,4%, co plasowało powiat na 17 miejscu w Województwie Kujawsko-Pomorskim – 7,8%, w kraju – 5,2%;
- w grudniu 2018 r. 12,0%, co plasowało powiat na 15 miejscu w Województwie Kujawsko-Pomorskim – 8,8%, w kraju – 5,8%.

Na dzień 31.12.2020 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Wąbrzeźnie zarejestrowanych było 694 bezrobotnych z terenu miasta Wąbrzeźno, w tym 421 kobiety (39% bezrobotnych ogółem zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Wąbrzeźnie to mieszkańcy miasta Wąbrzeźno,)

Liczba osób bezrobotnych, liczba długotrwale bezrobotnych oraz liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku w 2020 r. (poziom powiatu)

Status	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Bezrobotni ogółem	1 766	688	1 078
Bezrobotni z prawem do zasiłku	288	115	173
Długotrwale bezrobotni	1 082	372	710

Źródło własne (Ocena zasobów pomocy społecznej za 2020 rok)

L.p.	Wyszczególnienie według zameldowania	Liczba bezrobotnych					
		Rok 2020		Rok 2019		Rok 2018	
		Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
1.	Miasto						
	Wąbrzeźno	694	421	602	373	625	394
	Ogółem PUP	1 766	1 078	1 515	964	1 575	980

Źródło na podstawie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Wąbrzeskiego na lata 2021-2030

6. Przestępczość w gminie

Policja

W Komendzie Powiatowej Policji w Wąbrzeźnie, w Wydziale Kryminalnym łącznie w 2020 r. przeprowadzono 993 postępowań, z czego:

- a) wszczęto 390 postępowań przygotowawczych,
- b) przeprowadzono 603 czynności sprawdzające,
- c) ustalono 230 podejrzanych,
- d) uzyskano wykrywalność ogólną 78,13 %.

Ponadto:

- a) nie odnotowano działania zorganizowanych grup przestępczych, grup zajmujących się wymuszeniami rozbójniczymi czy napadami na stacje paliwowe, punkty bankowe i handlowe, włamaniami do bankomatów przy użyciu materiałów wybuchowych, włamaniami do mieszkań i domów jednorodzinnych,
- b) nie odnotowano zabójstwa,
- c) nie odnotowano przestępstwa prostytucji i handlu ludźmi,
- d) nie odnotowano rozboju z bronią.

W roku 2020 na terenie działania Komendy Powiatowej Policji w Wąbrzeźnie 6 nieletnich popełniło 9 przestępstw. W stosunku do 2019 r. jest to spadek w liczbie sprawców o 3, wzrost w liczbie czynów o 5 (9 nieletnich popełniło 14 czynów).

Wyniki pracy służby prewencyjnej .

W 2020 r. policjanci KPP w Wąbrzeźnie wykonali 4.935 służb patrolowych i obchodowych. W toku realizacji codziennych zadań służbowych zatrzymali na gorącym uczynku przestępstwa lub w bezpośrednim pościgu łącznie 77 sprawców, tj. o 14 sprawców mniej niż w roku 2019, przeprowadzili 3.221 interwencji, tj. o 473 interwencji więcej niż w 2019 r. Wszczęto 103 procedury „Niebieskiej Karty”, tj. o 12 więcej niż w roku 2019.

Policjanci KPP Wąbrzeźno doprowadzili łącznie 335 osób (do Pomieszczeń dla Osób Zatrzymanych KMP w Grudziądzu lub KPP w Brodnicy, Zakładów Karnych, Izby Wytrzeźwień, miejsc zamieszkania).

Zdarzenia drogowe zaistniałe na drogach powiatu wąbrzeskiego, w tym Wąbrzeźna w roku 2020 to 16 wypadków drogowych (o 6 więcej niż w roku 2019) i 275 kolizji drogowych (o 30 mniej niż w roku 2019). W 2020 r. w zdarzeniach drogowych zostało rannych 16 osób (o 6 więcej niż w roku 2019). Odnotowano jedną ofiarę śmiertelną.

Straż Miejska

W 2020 r. Straż Miejska podjęła 1.362 interwencji porządkowych. W ich efekcie skierowano 15 wniosków o ukaranie oraz wymierzono 77 mandatów. Dotyczyły najczęściej

zanieczyszczenia terenów komunalnych, niszczenia zieleni, niezachowania środków ostrożności przy trzymaniu zwierząt.

Strażnicy miejscy odebrali 485 zgłoszeń i zawiadomień, podjęli 1.270 interwencji prewencyjnych głównie w sprawach: zaśmiecania, podejrzenia o spalanie nieczystości, zakłócania porządku, braku wykaszania chwastów, braku odpowiedniego nadzoru nad zwierzętami.

Od marca 2020 r. Straż Miejska intensywnie wspiera instytucje odpowiedzialne za walkę z COVID-19 (MOPS, SANEPID, SŁUŻBĘ ZDROWIA)

7. Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Współpraca Wąbrzeźna z organizacjami pozarządowymi funkcjonuje na podstawie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r., o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Organizacje te stały się odpowiedzialnym i kompetentnym partnerem samorządu w realizacji wszelkich zadań, z kolei współdziałanie to odbywa się na za zasadach:

- pomocniczości,
- suwerenności stron,
- partnerstwa,
- efektywności,
- uczciwej konkurencji
- jawności.

Na podstawie wszystkich opracowanych zasad została utworzona Karta Współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. Organizacje pozarządowe na terenie Wąbrzeźna to:

1. Związek Ochotniczych Straży Pożarnych RP Zarząd Powiatowy,
2. Wąbrzeskie Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Specjalnej Troski
3. Miejski Klub Sportowy UNIA,
4. Uczniowski Klub Sportowy Vambresia Wąbrzeźno,
5. Polski Związek Wędkarski, Koło Miejskie Wąbrzeźno,
6. Ognisko Miejskie Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej,
7. Liga Obrony Kraju, Klub Wodny w Wąbrzeźnie,
8. Stowarzyszenie „Amazonek”,

9. Stowarzyszenie Wspierania Przedsiębiorczości Powiatu Wąbrzeskiego,
10. Stowarzyszenie „Pomocna Dłoń”,
11. Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Oddział Rejonowy w Wąbrzeźnie,
12. Polski Związek Niewidomych, Okręg Kujawko-Pomorski Koło w Wąbrzeźnie,
13. Stowarzyszenie „INICJATYWA” Wąbrzeźno,
14. Związek Harcerstwa Polskiego, Chorągiew Kujawsko Pomorsk,
15. Wąbrzeski Klub Sportów i Sztuk Walki,
16. Polski Związek Hodowców Gołębi Poczтовых, Oddział w Wąbrzeźnie,
17. Stowarzyszenie Nasz Wąbrzeski Dom,
18. Regionalny Związek Pszczelarzy w Toruniu, Koło Pszczelarzy w Wąbrzeźnie,
19. Związek Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych, Oddział w Wąbrzeźnie
20. Miejski Uczniowski Klub Pływacki „Przyjazne wody”,
21. Stowarzyszenie „Wąbrzeska Kultura”,
22. Stowarzyszenie „Serce dla serca”,
23. Automobilklub Toruński Delegatura Wąbrzeźno,
24. Wąbrzeskie Stowarzyszenie Rugby „Werewolves”,
25. Stowarzyszenie „Otwarte Drzwi”,
26. Stowarzyszenie Miastoaktywni.pl,
27. Wąbrzeskie S.O.S. Dla Zwierząt,
28. Wąbrzeskie Stowarzyszenie Historyczno-Eksploracyjne „Frydek”,
29. Spółdzielnia Socjalna BAZA,
30. Fundacja Jedno Słońce,
31. Stowarzyszenie Park,
32. Fundacja Manufaktura Kreatywnego Rozwoju,
33. Stowarzyszenie Forma,
34. Fundacja Uskrzydłamy,
35. Klub Sportowy „Pomorzanka” Wąbrzeźno.

8. Pomoc społeczna

Pomoc społeczna umożliwia osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie samodzielnie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości oraz wspiera w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie ww. sytuacjom przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Pomoc społeczna zajmuje ważne miejsce w systemie zabezpieczenia społecznego. Jej rola ciągle wzrasta z uwagi na ciągłe rozszerzanie podmiotowego i przedmiotowego zakresu udzielanych świadczeń. Główne zadania zostały określone w ustawie o pomocy społecznej a ich realizacja spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego (gminie, powiecie, województwie) oraz na organach administracji rządowej.

W Wąbrzeźnie, wg stanu na dzień 31 grudnia 2020 r., zamieszkiwało 12.639 osób. Spośród nich wsparciem w ramach systemu pomocy społecznej objęto zostało 1152 osoby w 493 rodzinach tj. około 9,11 % ogółu mieszkańców.

W 2020 roku głównym powodem korzystania ze świadczeń pomocy społecznej pozostawało ubóstwo, bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność.

Szczegółowe dane występowania przyczyn udzielania pomocy osobom i rodzinom w roku 2020 przedstawia poniższa tabela.

Powód trudnej sytuacji życiowej klientów	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	309	736
Sieroctwo	0	0
Bezdomność	30	30
Potrzeba ochrony macierzyństwa	74	34
W tym wielodzietność	53	287
Bezrobocie	282	815

Niepełnosprawność	100	157
Długotrwała lub ciężka choroba	138	227
Bezradność w sprawach opiekuńczo -wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (w tym rodziny niepełne i wielodzietne)	1	2
Przemoc w rodzinie	1	3
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0
Alkoholizm	25	31
Narkomania	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	1	1
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy	0	0
Zdarzenie losowe	1	2
Sytuacja kryzysowa	0	0
Kłęsa żywiołowa lub ekologiczna	14	35

Źródło własne, dane MOPS w Wąbrzeźnie

Od 2012 r ośrodek pomocy społecznej realizuje zapisy ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zatrudniając asystenta rodziny. Zadaniem asystenta rodziny jest całościowe wspieranie rodziny wychowującej dzieci, zagrożonej wykluczeniem społecznym. W ramach realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wąbrzeźnie w roku 2020 zatrudniał 4 asystentów rodziny (stan na 31.12.2020 – 3), którzy wspierali 30 rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu roli opiekuńczo-wychowawczej.

Inne zadania świadczone przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wąbrzeźnie, obligatoryjne oraz fakultatywne, zadania własne oraz zlecone, to w szczególności:

- 1) udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego uprania osobom tego pozbawionym;

- 4) przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych, okresowych i celowych;
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków i pożyczek na ekonomiczne usamodzielnienie się;
- 6) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 7) sprawianie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
- 8) pracę socjalną;
- 9) opłacanie składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe za osobę, która rezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;
- 10) zapewnienie miejsc w placówkach wsparcia dziennego lub mieszkaniach chronionych;
- 11) tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną;
- 12) dożywianie dzieci;
- 13) kierowanie do domów pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;
- 14) pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- 15) przyznaje i wypłaca zasiłki specjalne celowe;
- 16) zapewnia miejsca w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kieruje do nich osób wymagających opieki;
- 17) organizuje i świadczy specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 18) przyznaje i wypłaca zasiłki celowe, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którzy uzyskali zgodę na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 19) realizuje zadania wynikające z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.
- 20) wykonuje zadania z zakresu administracji rządowej zlecone gminie ustawą o świadczeniach rodzinnych:
- 21) wykonuje zadania z zakresu administracji rządowej zlecone gminie ustawą o pomocy

- osobom uprawnionym do alimentów
- 22) wykonuje zadania własne gminy określone ustawą o dodatkach mieszkaniowych;
 - 23) wykonuje zadania z zakresu administracji rządowej określone ustawą Prawo energetyczne dotyczące dodatków energetycznych;
 - 24) wykonuje zadania z zakresu pomocy materialnej dla uczniów;
 - 25) wykonuje zadania z zakresu administracji rządowej zlecone gminie ustawą o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów;
 - 26) wykonuje zadania z zakresu administracji rządowej zlecone gminie ustawą o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci;
 - 27) wykonuje zadania z zakresu administracji rządowej zlecone gminie rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start”;
 - 28) wykonuje zadania z zakresu administracji rządowej zlecone gminie ustawą o wsparciu kobiet w ciąży i ich rodzin „Za życiem”;
 - 29) wykonuje zadania z zakresu administracji rządowej zlecone gminie ustawą o Karcie Dużej Rodziny;
 - 30) i inne, przewidziane przepisami prawa.

IV. INFRASTRUKTURA POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINIE WĄBRZEŹNO

1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Wąbrzeźnie

Jak wcześniej wspomniano pomoc społeczna zajmuje ważne miejsce w systemie zabezpieczenia społecznego. Jej rola ciągle wzrasta z uwagi na ciągłe rozszerzanie podmiotowego i przedmiotowego zakresu udzielanych świadczeń

O jakości świadczonych usług społecznych decyduje nie tylko liczba zatrudnionych pracowników ale także ich wykształcenie, przygotowanie do pracy oraz stałe doszkąłcanie.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wąbrzeźnie wg stanu na dzień 31.12.2020 r. na podstawie umowy o pracę zatrudniał 32 pracowników:

- dyrektor ośrodka,
- zastępca dyrektora ośrodka (inspektor ds. świadczeń rodzinnych)
- 7 pracowników socjalnych,

- 4 pracowników realizujących zadania wynikające z ustawy o świadczeniach rodzinnych i funduszu alimentacyjnego, zadania wynikające z ustawy o świadczeniach wychowawczych, zasiłku dla opiekuna oraz świadczenia 300+,
- 1 pracownika ds. dodatków mieszkaniowych i dodatków energetycznych,
- 1 pracownik do obsługi stypendiów i zasiłków szkolnych, Karty Dużej Rodziny, oraz do obsługi zaświadczeń programu „czyste powietrze”
- 4 pracowników administracyjnych,
- 2 pracowników obsługi
- 8 opiekunek środowiskowych,
- 3 asystentów rodziny.

Pracownicy zatrudnieni w ośrodku posiadają odpowiednie wykształcenie określone w ustawie o pomocy społecznej oraz ustawie o pracownikach samorządowych.

Ponadto liczba zatrudnionych pracowników socjalnych spełnia wymogi ustawowe określone w art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej na podstawie której „ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących”.

W celu zapewnienia odpowiedniej jakości i prawidłowego realizowania zadań wszyscy pracownicy jednostki odbyli w roku 2020 szereg szkoleń i kursów.

Poziom wykształcenia pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wąbrzeźnie przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Poziom wykształcenia	Liczba osób
1.	wyższe w tym : magisterskie	20 18
2.	policealne	0
3.	średnie	6

4.	zawodowe	1
5	podstawowe	5

Źródło własne, dane MOPS w Wąbrzeźnie

2. Wąbrzeskie Centrum Profilaktyki, Terapii i Integracji Społecznej

Wąbrzeskie Centrum Profilaktyki Terapii i Integracji Społecznej jest jednostką organizacyjną Gminy Miejskiej Wąbrzeźno. Przedmiotem działania Centrum jest realizacja zadań własnych Miasta Wąbrzeźno w zakresie zadań pomocy społecznej, wychowania w trzeźwości i przeciwdziałania uzależnieniom, a w szczególności alkoholizmowi, narkomanii, przemocy w rodzinie, jak również w zakresie integracji społecznej, rozwoju dyspozycji indywidualnych i społecznych.

Struktura zatrudnienia w WCPTiS: dyrektor – 1 etat, pomoc administracyjna – 1 etat, wychowawcy – 3 etaty, podinspektor ds. uzależnień – 1/2 etatu, ogółem liczba etatów 5,5.

W ramach swej działalności WCPTiS prowadzi Świetlicę Socjoterapeutyczną. W ramach Świetlicy Socjoterapeutycznej prowadzona jest działalność opiekuńczo-wychowawcza (organizacja czasu wolnego i wypoczynku, wyrównywanie zaległości szkolnych, pomoc w odrabianiu prac domowych), edukacyjno-profilaktyczna oraz socjoterapeutyczna. Głównym celem jest tu pomoc dziecku w odnalezieniu się w jego trudnej sytuacji, analiza przeżywanych emocji i ich związek z zachowaniem, dostarczenie pozytywnych doświadczeń korekcyjnych w obszarze relacji dziecka z dorosłym, postrzegania świata, siebie, odreagowanie emocji, nauka budowania więzi społecznych i rozwiązywania konfliktów. W Świetlicy Socjoterapeutycznej 2 wychowawców i 1 wychowawca terapeuta prowadzą: zajęcia profilaktyczne, socjoterapeutyczne, kulinarne, plastyczne, rekreacyjne, ogólnorozwojowe, sportowe, zabawy ruchowe, pomoc w nauce. Z zajęć korzysta 25 wychowanków.

Ponadto WCPTiS prowadzi nieodpłatnie porady prawnika, mediatora rodzinnego i psychologa.

Wąbrzeskie Centrum współpracuje z Fundacją Dies Mei. W ramach tej współpracy świadczona jest pomoc dla osób będących pokrzywdzonych przestępstwem

3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

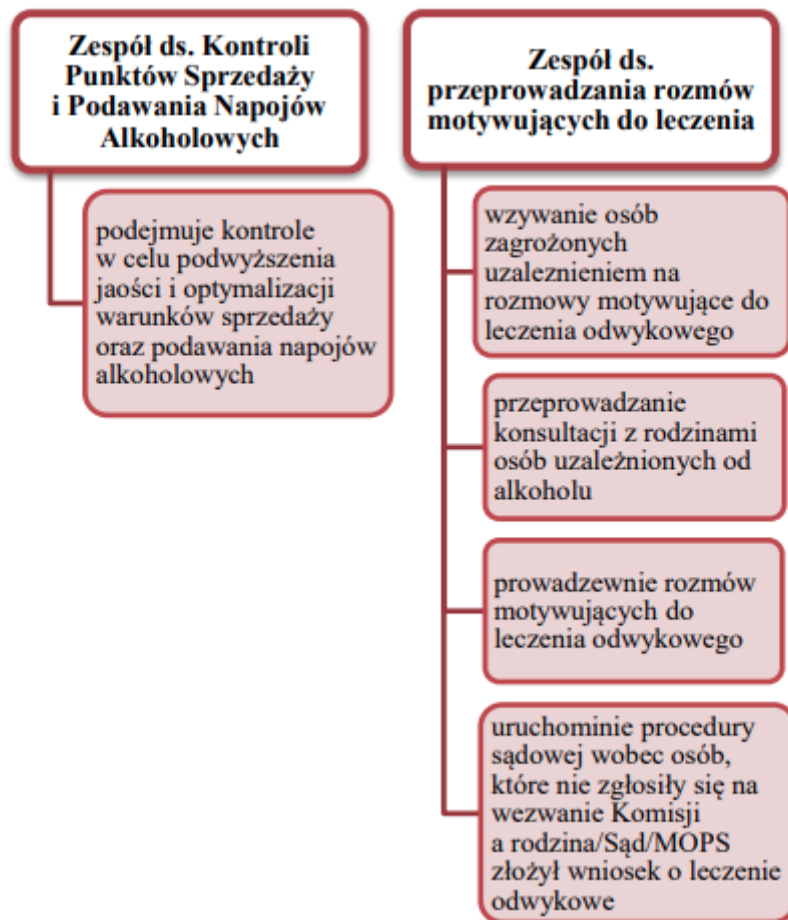
Problematyka uzależnienia od alkoholu należy przede wszystkim do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, której działania skupiają się m.in. na profilaktyce, integracji społecznej oraz pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej.

Ponadto, Komisja podejmuje również działania zmierzające do orzeczenia zastosowania leczenia odwykowego wobec osób mających problem uzależnienia od alkoholu poprzez wystąpienie do sądu o wydanie postanowienia w tym zakresie. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest uchwalany corocznie zgodnie z zapisami ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Z programu są sporządzane sprawozdania.

Dodatkowo Komisja realizuje zadania wynikające z Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w zakresie ograniczenia dostępności alkoholi poprzez:

- Przestrzeganie wyznaczonego Uchwałą Rady Miasta Wąbrzeźno limitu punktów sprzedaży napojów alkoholowych, zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa), przeznaczonych głównie do spożycia poza miejscem sprzedaży, jak i w miejscach sprzedaży oraz usytuowanie miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych w przypadkach określonych w Ustawie,
- Kontrolę Punktów sprzedaży na terenie Miasta Wąbrzeźno,
- Kontrolę ważności zezwoleń, jak i prowadzenia ewidencji punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia na miejscu i poza miejscem sprzedaży,
- Szkolenie właścicieli punktów sprzedaży i sprzedawców odnośnie obowiązujących przepisów z zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi.

W strukturze Komisji działają 2 zespoły

Ryc. Struktura Komisji, źródło: Diagnoza problemów społecznych na terenie Miasta Wąbrzeźno

4. Zespół Interdyscyplinarny

Zespół Interdyscyplinarny to grupa ludzi, specjalistów z różnych dziedzin, zajmująca się rozwiązaniem konkretnego problemu przy wykorzystaniu zasobów będących w dyspozycji każdego z członków takiego Zespołu. Jego funkcjonowanie określone jest w drodze porozumień zawartych między gminą, a podmiotami świadczącymi pomoc osobom doznającym przemocy w rodzinie. W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych, służby kuratorskiej. W skład zespołu interdyscyplinarnego mogą wchodzić prokuratorzy i przedstawiciele innych podmiotów, działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Na pierwszym posiedzeniu zespołu wybierany jest, spośród jego członków, przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego.

Zespół interdyscyplinarny może tworzyć grupy robocze, których celem i zadaniem jest rozwiązywanie problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach. W skład grup roboczych wchodzi przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia. W skład grup roboczych mogą wchodzić także kuratorzy sądowi oraz przedstawiciele innych podmiotów, będący specjalistami w dziedzinie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Członkowie zespołu interdyscyplinarnego oraz grup roboczych wykonują zadania w ramach obowiązków służbowych lub zawodowych. Zadaniem grup roboczych są w szczególności opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie; monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy; dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

W 2020 roku w mieście Wąbrzeźno Zespół Interdyscyplinarny odbył 4 posiedzenia zespołu oraz 411 posiedzenia grup roboczych.

Niebieska Karta jest dokumentem wypełnianym przez uprawnione do tego służby, czyli policję, komisję rozwiązywania problemów alkoholowych, oświatę, służbę zdrowia, pomoc społeczną, w obecności osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie. „Niebieska Karta” służy dokumentowaniu faktów związanych z przemocą w danej rodzinie, ocenie zagrożenia dalszą przemocą.

Liczba złożonych Niebieskich Kart w latach 2019-2020:

	Liczba złożonych Niebieskich Kart w tym przez:	
	2019	2020
Komendę Powiatową Policji	49	45
Ośrodek Pomocy Społecznej	2	2
Inne instytucje	2	0
RAZEM	53	47

V. PODSUMOWANIE SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE

1. Wnioski z diagnozy

Cechy sytuacji społecznej w Gminie Wąbrzeźno:

- 1) zła sytuacja demograficzna – ujemne wskaźniki przyrostu naturalnego, większa liczba osób w wieku poprodukcyjnym niż w wieku produkcyjnym;
- 2) brak systemowych rozwiązań dla osób starszych,
- 3) rosnący odsetek osób bezrobotnych, w tym osób młodych, z niskimi kwalifikacjami i długotrwale bezrobotnych;
- 4) szkolnictwo dostępne na poziomie podstawowym i średnim;
- 5) opieka medyczna dostępna na poziomie podstawowym i specjalistycznym, jeden szpital;
- 6) zmniejszająca się liczba osób korzystających z pomocy społecznej;
- 7) zwiększające się nakłady finansowe na pomoc społeczną;
- 8) głównymi powodami przyznania pomocy społecznej pozostają nadal ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba;
- 9) realizacja poradnictwa specjalistycznego dla dzieci, rodziców i osób wymagających wsparcia;
- 10) zlecanie zadań organizacjom pozarządowym przez jst, współpraca z trzecim sektorem;
- 11) poprawa skuteczności jednostek pomocowych poprzez szkolenia, kursy, samoodoskonalenie kadry;
- 12) działania jednostek pomocowych dzięki pozyskiwaniu środków zewnętrznych, w tym UE.

Na sytuację społeczną w Wąbrzeźnie duży wpływ mają czynniki zewnętrzne, na które nie mamy wpływu, zły stan gospodarki, brak rynku pracy.. Kolejnym elementem jest starzenie się społeczeństwa i ciągły spadek liczby mieszkańców oraz widoczny odpływ wykształconej młodzieży, a co za tym idzie mała aktywność mieszkańców.

2. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest postępowaniem badawczym wykorzystywanym do konstrukcji dokumentów strategicznych, które spełnia najważniejsze funkcje diagnostyczne. Jest to

kompleksowa metoda planowania strategicznego, pozwalająca odpowiedzieć na pytanie: „gdzie jesteśmy?”.

Analiza SWOT jest nieodłącznym elementem procedur zarządzania strategicznego w wielu sferach życia społecznego i gospodarczego oraz w różnych skalach przestrzennych. Najczęściej stosowana jest jako synteza diagnozy wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań funkcjonowania i rozwoju jednostek terytorialnych.

Dzięki analizie SWOT można ocenić w całości przedmiot badania, ale także wskazać na słabe punkty, które można przełożyć na konkretne rozwiązania. Zakres analizy odnosi się do czynników wewnętrznych oraz rzeczywistości zewnętrznej. Technika analityczna pozwala na wyłonienie mocnych stron – wszystkiego, co stanowi atut, przewagę, zaletę analizowanego przedmiotu badań, słabych stron – wszystkiego, co stanowi słabość, barierę, wadę analizowanego przedmiotu badań (dotyczą uwarunkowań lokalnych, na które mamy wpływ) oraz szans – wszystkiego, co stwarza dla analizowanego przedmiotu badań szansę korzystnej zmiany oraz zagrożeń – wszystkiego, co stwarza dla analizowanego przedmiotu badań niebezpieczeństw zmiany na niekorzystną (dotyczą uwarunkowań ogólnych, na które nie mamy wpływu).

Uwarunkowania zewnętrzne, które pozwalają niezależnie od władz lokalnych, determinują rozwój danej społeczności. Władze miasta winny monitorować zmiany, które zachodzą w otoczeniu. Pozwala to na identyfikację istniejących, a także przyszłych szans i zagrożeń rozwoju oraz może minimalizować wpływ ewentualnie, negatywnych skutków. Szeroka znajomość Gminy pozwala na podejmowanie działań sprzyjających rozwojowi potencjału lokalnego.

Grupy czynników w metodzie SWOT są definiowane w następujący sposób:

- Mocne strony** (wewnętrzne czynniki pozytywne) - to przede wszystkim to, co wyróżnia na tle innych. Są to te dziedziny działalności, które tworzą potencjał i pozytywny wizerunek instytucji.
- Słabe strony** (wewnętrzne czynniki negatywne) - to te aspekty funkcjonowania, które ograniczają sprawność i mogą blokować rozwój instytucji.
- Szanse** (zewnętrzne czynniki pozytywne) - to wszystkie wydarzenia i procesy w otoczeniu, które tworzą sprzyjające dla instytucji sytuacje. Są to takie kierunki działalności, które mogą przynieść w przyszłości pozytywne, rozwojowe społecznie efekty.
- Zagrożenia** (zewnętrzne czynniki negatywne) - to zbiór możliwych sytuacji i procesów, które mogą tworzyć niekorzystne dla instytucji warunki rozwoju w jego otoczeniu. Zagrożenia są

postrzegane jako bariery, utrudnienia i możliwe niebezpieczeństwa dla zakładanych procesów.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> 1. Funkcjonowanie MOPS, WCPTiS, PCPR. 2. Analizowanie potrzeb rodzin, dzieci, młodzieży i seniorów w mieście. 3. Zainteresowanie miasta życiem mieszkańców i ich problemami. 4. Wykształcona, dobrze przygotowana i zaangażowana kadra pomocy społecznej, organizacji pozarządowych. 5. Rozwinięta działalność kulturalna. 6. Organizacja wydarzeń społecznych z tematyką profilaktyczną. 7. Dobrze rozwinięta infrastruktura oświatowa na poziomie szkół podstawowych i średnich. 8. Rozwinięta struktura organizacji pozarządowych. 9. Sprzyjające położenie geograficzne. 10. Umiejętność tworzenia i aplikowania o środki zewnętrzne 11. Rozwinięta infrastruktura edukacyjna, w tym dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej 12. Rozwinięta baza rehabilitacyjna 13. Systematyczny rozwój infrastruktury użyteczności publicznej dostosowanej do potrzeb osób z niepełnosprawnością 14. Otwartość na nowe pomysły i przedsięwzięcia 15. Podstawowa i specjalistyczna opieka medyczna 16. Wzrastające nakłady finansowe na pomoc społeczną w gminach i w powiecie 17. Dostępność budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami 18. Dostępność do nieodpłatnego poradnictwa prawnego 19. Odradzająca się sieć komunikacji transportu publicznego 20. Dobra współpraca i zaangażowanie władz samorządowych 21. Prężnie działające instytucje skierowane dla Seniorów w tym, Klub Seniora, Uniwersytet III Wieku 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost spożywania alkoholu przez mieszkańców miasta. 2. Wiele mieszkańców przekraczających bezpieczną dzienną dawkę spożycia alkoholu. 3. Występowanie przemocy rówieśniczej na terenie szkół. 4. Występowanie przemocy w rodzinie. 5. Wysoki odsetek uczniów pijących alkohol 6. Spożywanie alkoholu przez kobiety w ciąży 7. Niewystarczająca współpraca międzysektorowa 8. Zbyt mała liczba podmiotów ekonomii społecznej 9. Niepełny przepływ informacji pomiędzy instytucjami zajmującymi się osobami wykluczonymi społecznie 10. Słabe zaangażowanie społeczeństwa w przestrzeni publicznej (słaba integracja i mało rozwinięty wolontariat) 11. Brak zabezpieczenia finansowego dla specjalistów za realizację działań profilaktycznych 12. Niewystarczające usługi specjalistyczne w warunkach domowych 13. Słabo rozwijający się rynek pracy 14. Mała świadomość społeczna i przejawy negatywnych postaw wobec problemów osób wymagających pomocy 15. Brak mieszkań chronionych 16. Zbyt mała liczba mieszkań socjalnych 17. Bierność, bezradność i postawy roszczeniowe wśród osób uzależnionych od pomocy społecznej 18. Brak stabilności finansowej w instytucjach działających na rzecz osób wykluczonych społecznie 19. Długotrwałe uzależnienie od pomocy społecznej 20. Niewystarczająca kadra w odniesieniu do realizowanych zadań 21. Mało czasu poświęcanego na pracę socjalną

	22. Niewystarczające warunki lokalowe działających instytucji pomocy społecznej 23. Starzenie się lokalnej społeczności
SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Rosnąca świadomość zagrożeń demograficznych, potrzeby wspierania rodzin i osób z problemami. 2. Wzrost potencjału organizacji pozarządowych oraz efektywna współpraca międzysektorowa. 3. Organizacja wolnego czasu dla dzieci pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych. 4. Wzrost świadomości mieszkańców na temat uzależnień. 5. Wzrost atrakcyjności turystycznej miasta – szanse na rozwój sektora turystycznego i usługowego. 6. Możliwość uczestniczenia osób w programach wspierających 7. Upowszechnianie aktywnych postaw 8. Możliwość finansowania działań ze środków UE	1. Spożywanie alkoholu przez młodzież we wczesnych latach ich życia. 2. Wzrost liczby osób uzależnionych od alkoholu. 3. Spożywanie alkoholu przez kobiety w ciąży. 4. Występujący problem przemocy domowej i rówieśniczej. 5. Rozluźnienie więzi rodzinnych 6. Utrata zaufania do systemu wsparcia 7. Dziedziczenie nieprawidłowych wzorców rodzinnych i społecznych 8. Wysokie koszty zatrudnienia pracowników 9. Starzenie się społeczeństwa 10. Zły wizerunek instytucji pomocy społecznej 11. Ubożenie kadr pomocy społecznej, niski prestiż zawodu 12. epidemia

VI. Misja, cele strategiczne, kierunki działań

Biorąc pod uwagę wyniki analizy SWOT zdefiniowano kluczowe elementy, które powinny znaleźć swoje odbicie w misji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wąbrzeźno na lata 2022 – 2032, która na tej podstawie została sformułowana w sposób następujący:

**„ELIMINOWANIE NIEKORZYSTNYCH ZJAWISK ZE SFERY SPOŁECZNEJ MIESZKAŃCÓW
 GMINY WĄBRZEŹNO POPRZEZ WYKORZYSTANIE POTENCJAŁU WSZYSTKICH GRUP
 SPOŁECZNYCH PRZY WSPÓŁDZIAŁE INSTYTUCJI I WSPARCIU
 ORGANIZACJI DZIAŁAJĄCYCH W ŚRODOWISKU”**

Strategia rozwiązywania problemów społecznych, obok diagnozy sytuacji, analizuje i formułuje cele strategiczne, do których należą:

1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców gminy, w tym grup szczególnie narażonych na dysfunkcje tj. osób starszych, niepełnosprawnych i niedostosowanych społecznie,
2. Integracja społeczna oraz promocja zdrowego stylu życia wśród mieszkańców gminy,
3. Działania służące ograniczeniu zjawisku przemocy domowej oraz problematyka uzależnień wśród mieszkańców gminy,
4. Nowoczesny system pomocy społecznej reagujący na potrzeby mieszkańców, poprzez podnoszenie jakości usług społecznych.

Tab. Realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych w gminie Wąbrzeźno

Lp.	ZADANIA	REALIZATORZY/ PARTNERZY	RAMY FINANSOWE	MIERNIKI
CEL 1.	Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców gminy, w tym grup szczególnie narażonych na dysfunkcje tj. osób starszych, niepełnosprawnych i niedostosowanych społecznie			
1.	Inicjowanie i realizacja Miejskiego Programu Wspierania Rodziny oraz krajowych i gminnych programów osłonowych	MOPS, WCPTiS, Urząd Miasta Wąbrzeźno, Rada Miasta Wąbrzeźno, PCPR	Środki własne MOPS, budżet gminy, środki zewnętrzne	Monitoring z realizacji zadań
2.	Wsparcie materialne i niematerialne mieszkańców potrzebujących pomocy, zwłaszcza grup ryzyka, chorych i niepełnosprawnych, (w tym rozwój usług opiekuńczych i alternatywnych form wsparcia)	MOPS, Urząd Miasta Wąbrzeźno, Organizacje Pozarządowe	Środki własne gminy, dotacje celowe, środki i programy zewnętrzne	monitoring potrzeb osób niesamodzielnych, związanych z opieką nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi, liczba osób/ rodzin korzystających ze świadczeń
3.	Aktywizacja zawodowa dorosłych poprzez systemy	MOPS, Urząd Miasta,	Budżet gminy, środki MOPS,	Monitorowanie liczby osób bezrobotnych,

	szkoleń i kursów zawodowych dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy oraz innych form aktywizacji, w tym prowadzenie prac społeczno-użytecznych; zachęcanie lokalnych przedsiębiorców do stworzenia bazy ofert pracy	Powiatowy Urząd Pracy, lokalni przedsiębiorcy	środki zewnętrzne	pojawiających się lokalnych ofert pracy, zainteresowania pracodawców do umieszczania ofert pracy
4.	Motywowanie rodzin przejawiających problemy do ich samodzielnego rozwiązywania – praca socjalna w rejonach opiekuńczych	MOPS, pracownicy socjalni	Środki własne MOPS	Karty pracy socjalnej, monitorowanie aktywności, sprawozdania resortowe
5.	Propagowanie wartości prorodzinnych, podkreślenie znaczenia odpowiedzialności związanej z zakładaniem rodziny i rodzicielstwem, rozpowszechnianie prawidłowych wzorców funkcjonowania rodziny w przestrzeni społecznej	MOPS, Asystenci Rodziny, WCPTiS, Szkoły	Budżet gminy, środki własne MOPS	Liczba pracy socjalnej, osób objętych asystenturą, liczba interwencji i zgłoszeń
CEL 2.	Integracja społeczna oraz promocja zdrowego stylu życia wśród mieszkańców gminy			
1.	Integracja osób starszych oraz niepełnosprawnych ze środowiskiem lokalnym integracja między pokoleniowa poprzez	MOPS, WDK, Biblioteka Publiczna, Służba Zdrowia, Oświata, Stowarzyszenia,	Budżet gminy, sponsorzy, środki zewnętrzne	Liczba projektów socjalnych, liczba zorganizowanych działań, liczba osób

	zachęcanie do uczestnictwa w życiu społecznym	Klub Seniora, Spółdzielnia Socjalna „Baza”		biorących udział w działaniach
2.	Integracja rodzin poprzez zabawę i wspólne spędzanie czasu wolnego, organizowanie wycieczek, wyjazdów w szczególności dla dzieci z rodzin wykluczonych społecznie (w tym z rodzin z problemem alkoholowym i przemocowym), oraz organizowanie na terenie gminy imprez rekreacyjnych i kulturalnych, a także festynów rodzinnych	MOPS, WCPTiS, GKRPA, Szkoły, Urząd Miasta, Stowarzyszeni	Środki GKRPA, Budżet WCPTiS, środki zewnętrzne, sponsorzy, wkład własny rodzin	Liczba imprez na terenie gminy, projektów społecznych, inicjatyw, porozumień dotyczących współpracy, wysokość środków przeznaczonych na poprawę infrastruktury kulturalnorekreacyjnej
3.	Zapobieganie sprzedaży napojów alkoholowych osobom nieletnim i nietrzeźwym oraz wyrobów tytoniowych osobom nieletnim	MOPS, GKRPA, Szkoły, lokalni przedsiębiorcy	Środki GKRPA, budżet gminy, środki zewnętrzne	Liczba kontroli lokalnych punktów sprzedaży oraz wizji lokalnych, liczba przeprowadzonych działań profilaktycznych
CEL 3.	Działania służące ograniczeniu zjawisku przemocy domowej oraz problematyka uzależnień wśród mieszkańców gminy			
1.	Skuteczna współpraca przedstawicieli instytucji tworzących Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w gminie Wąbrzeźno w celu jego ograniczenia	MOPS, Policja, Oświata, GKRPA, Służba Zdrowia, Przewodniczący ZI	Środki własne MOPS, fundusze własne poszczególnych instytucji	Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego (ZI), obecność poszczególnych służb w pracach grup roboczych, liczba wspólnych interwencji

2.	Zabezpieczenie infrastruktury lokalowej dającej poczucie bezpieczeństwa, godności i szacunku osobom zwracającym się o wsparcie oraz zwiększającej komfort pracy osobom pracującym na rzecz przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym	Rada Miasta, Władze Miasta, , MOPS	budżet gminy , środki własne MOPS	Liczba dostosowanych punktów udzielających pomocy i wsparcia mieszkańcom, opinie mieszkańców, badanie ankietowe
3.	Organizowanie akcji/projektów socjalnych/konferencji informujących mieszkańców o problemie przemocy domowej, procedurach ochraniających osoby krzywdzone, zwiększanie świadomości mieszkańców w tym zakresie, prowadzenie działań prewencyjnych przekładających się na wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców gminy	Zespół Interdyscyplinarny w ramach kompetencji służb, WCPTiS, Szkoły, Rada Miasta	Środki własne instytucji, środki GKRPA, środki WCPTiS, środki zewnętrzne	Liczba zorganizowanych kampanii, ulotki, artykuły do lokalnej prasy, strony internetowe
4.	Skuteczna procedura leczenia odwykowego oraz inicjowanie działań profilaktycznych, informacyjnych dla rodzin i	GKRPA, WCPTiS, Służba Zdrowia, Policja, Sądy, Rada Miasta	Środki GKRPA, WCPTiS, środki poszczególnych instytucji	Liczba postępowań, spotkań motywujących, przeprowadzonych badań przez biegłych, wniosków do sądu,

	osób z problemem alkoholowym			liczba organizowanych działań profilaktycznych
CEL 4.	Nowoczesny system pomocy społecznej reagujący na potrzeby mieszkańców, poprzez podnoszenie jakości usług społecznych			
1.	Realizacja misji MOPS poprzez realizowanie monitoringu sytuacji społecznej mieszkańców miasta, diagnozowanie problemów i potrzeb osób, rodzin, grup zagrożonych wykluczeniem	Rada miasta, MOPS	Środki własne, środki z dotacji celowych	Sprawozdania resortowe MOPS
2.	Doskonalenie kadr Ośrodka, członków grup roboczych i GKRPA w zakresie profesjonalnego wsparcia dla osób potrzebujących pomocy poprzez udział w szkoleniach, kursach, konferencjach	MOPS, GKRPA, WCPTiS, ZI	Środki własne instytucji, środki zewnętrzne	Liczba ukończonych szkoleń i zorganizowanych szkoleń grupowych
3.	Współpraca z partnerami lokalnymi w zakresie rozwiązywania problemów społecznych i integracji mieszkańców	Instytucje kultury, Instytucje sportu i rekreacji, Stowarzyszenia, Rada Miasta, Radni,	Środki własne	Liczba spotkań, zawartych porozumień

VII. SYSTEM ZARZĄDZANIA I MONITORINGU STRATEGII

Istotnym wymogiem stawianym wszystkim dokumentom strategicznym jest wewnętrzny system zarządzania realizacją, określający organizację, zasady i sposoby

wdrażania, monitorowania oraz ewaluacji. Nie stworzenie tego systemu powoduje, że strategia staje się bardzo szybko dokumentem „martwym”.

1. Podmioty zarządzające realizacją Strategii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wąbrzeźno zawiera cele i zadania, które stanowią wyzwanie dla społeczności lokalnej oraz gminnych instytucji publicznych i niepublicznych działających w sferze polityki społecznej. W związku z tym wdrażanie Strategii wymaga ścisłej koordynacji i współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami, a efektywność procesu będzie zależała w głównej mierze od podmiotów zarządzających realizacją:

- a) Burmistrz Wąbrzeźna – wykonuje uchwały Rady Miejskiej i budżet Gminy przy pomocy Urzędu Miasta; odpowiedzialny za bieżące wdrażanie strategii;
- b) Rada Miasta – organ stanowiący; uchwała budżet; pełni nadzór nad realizacją strategii;
- c) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wąbrzeźnie – Dyrektor Ośrodka sporządza sprawozdanie dotyczące realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, które następnie przedstawia Radzie Miasta w Wąbrzeźnie.

2. Instrumenty realizacji Strategii

Wśród szeregu instrumentów służących realizacji Strategii, należy wymienić instrumenty finansowe, administracyjno-prawne, z zakresu promocji i marketingu, monitoringu, a także narzędzia służące aktualizacji strategii.

Głównym instrumentem finansowym służącym realizacji zadań gminy jest jej budżet, gwarantujący samodzielność finansową samorządu, uchwalany w formie uchwały budżetowej na dany rok budżetowy, stanowi roczny plan dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów gminy. Możliwość realizacji zadań jest uwarunkowana w głównej mierze zakresem i charakterem dochodów budżetowych. Trzeba stwierdzić, że poziom dochodów własnych gminy nie wystarcza w stosunku do realizowanych zadań oraz potrzeb społecznych, niezbędny jest zatem sprawnie funkcjonujący mechanizm zasilania zewnętrznego budżetu.

Wdrażając Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gmina będzie musiała oprzeć się o dostępne programy pomocowe, a także prowadzić racjonalną współpracę

finansową z organizacjami pozarządowymi, kościelnymi oraz sektorem prywatnym. W tym sensie niezmiernie ważna będzie akcja informacyjno-promocyjna na temat Strategii i procesów integracji społecznej, wykorzystująca Internet (głównie BIP), prasę lokalną, a także promocję i reklamę bezpośrednią (na przykład zapraszanie do udziału w przedsięwzięciach samorządowych podmiotów mogących być partnerami w realizacji poszczególnych zadań).

3. Monitoring i ewaluacja

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegać będzie na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych problemów społecznych.

Podstawowym celem wymienionych działań będzie dostarczenie samorządowi gminy praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji dotyczącej przedsięwzięć planowanych do realizacji w danym roku budżetowym.

Podsumowanie roczne – sprawozdanie – dotyczące realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych będzie składane Radzie Miasta Wąbrzeźna przez Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w ramach corocznego sprawozdania z działalności Ośrodka.